

1 **Forslag til høringsvar fra Studenttinget NSO-Ås til arbeidsgruppa for faglig organisering, styring og** 2 **ledelse av "Det nye universitetet"**

3
4
5 Studenttinget NSO-Ås takker for muligheten til å svare på høring i forbindelse med utarbeidelse av
6 forslag til faglig organisering, styring- og ledelsesmodell for "Det nye universitetet" (DnU).

7
8 I dette høringsvaret vil vi først presentere noen betraktninger rundt studentenes rolle og behov i
9 DnU. Til slutt vil vi relatere dette til forslaget til rapport fra arbeidsgruppa og den aktuelle høringen.

10
11 Det presiseres at "fakulteter" nødvendigvis ikke er eneste navn på enheter i styringsnivå 2, men
12 ettersom arbeidsgruppen bruker dette begrepet bruker også vi konsekvent "fakulteter", selv om det
13 like gjerne kan hete institutter, sentre, schools og så videre.

14 15 **Studentenes rolle i DnU**

16
17 Et utgangspunkt for studentenes rolle ved DnU er de overordnede politiske krav og forventninger
18 som er nedfelt i Universitets- og høyskoleloven. Disse forventningene håndheves i praksis gjennom
19 markedsmekanismer i en konkurranse med andre læresteder. DnU vil være avhengig av å levere et
20 tilbud som er attraktivt for fremtidige studenter for å sikre en viktig kilde til økonomiske bevilgninger.
21 Dårlig omdømme vil slå negativt ut i de økonomiske rammebetingelsene. Studentenes livs- og
22 læringsmiljø vil være en sentral konkurransefaktor.

23 24 ***Studentenes rolle ved UMB***

25 For å sikre et godt tilbud til studentene har UMB etablert en formalisert studentlivsstrategi som en
26 delstrategi under strategisk plan. Denne inneholder blant annet en visjon for studentlivet og
27 hovedmål innenfor områdene organisasjonskultur, studentmiljø og læringsmiljø. I tillegg til den
28 formaliserte strategien eksisterer det vi kan kalle for et historisk-kulturelt produkt som består av
29 bestemte holdninger og virkelighetsoppfatninger for forholdet til studentene.

30
31 Studentenes rolle ved UMB refereres gjerne til som *borgerperspektivet*. Det er etablert en kultur for
32 å inkludere studentene i stor grad i ledelsen av universitetet, også utover rettigheter nedfelt i
33 Universitets- og høyskoleloven. Studentene er på denne måten likeverdige "borgere" av
34 universitetssamfunnet med rettigheter, ansvar og plikter. Med rettigheter menes blant annet rett til
35 å være med på å utvikle studietilbudet, men også å inkluderes i ledelsen av universitetet som helhet.
36 Dette bidrar til å gi studentene en klar faglig og sosial identitet og tilhørighet som borgere av
37 universitetssamfunnet, samt mulighet til å utvikle seg som "hele mennesker" – faglig, psykososialt og
38 sosialt.

39 40 ***Studentstrategi for DnU***

41 Gitt konkurransesituasjonen som er beskrevet over bør DnUs studentstrategi ta utgangspunkt i hvilke
42 verdier studentene etterspør, og ønsker å realisere, i sin samhandling med DnU. Studenttinget vil i
43 denne forbindelse fremme at studier i økende grad må betraktes som et "forbruk" (opplevelse,
44 trivsel, selvrealisering, sosial kontakt) og i mindre grad som en "investering" (oppofrelser med sikte
45 på fremtidig økonomisk og sosial posisjon). Kravet til det helhetlige studieproduktet vil variere fra
46 student til student, men vil bestå av noen generelle behov knyttet til faglig og personlig vekst og
47 utvikling, sosial aksept og anerkjennelse, tilhørighet og identitet, samt et godt fysisk læringsmiljø og
48 akseptable økonomiske vilkår.

49

50 Ved overgangen til DnU står man overfor følgende strategiske valg mellom to alternativer relatert til
51 studentenes rolle ved institusjonen:

52

- 53 1. Kostnadsminimering. Mest mulig kostnadseffektivt og formelt kvalitetssikret produksjon som
54 tilfredsstiller standardkrav til velferd og studiemiljø.
- 55 2. Bevisst satsing på komparative fortrinn ved dagens institusjoner, herunder f.eks.
56 "borgerperspektivet".

57

58 Alternativ nr. 2 krever en ideologisk bevisstgjøring i prosessen med utvikling av DnU. Det må sees i
59 sammenheng med utvikling av en ny faglig organisering og modell for styring og ledelse. Dette
60 alternativet krever en organisasjonsmodell som legger til rette for medvirkning, engasjement og
61 ansvar (rettigheter og plikter). En modell som i stor grad er basert på sterk ledelse og
62 kostnadseffektiv produksjon vil i større grad være tilpasset alternativ 1.

63

64

65 **Innspill til arbeidsgruppa for faglig organisering, styring og ledelse**

66

67 Med utgangspunkt i analysen som er presentert over vil Studenttinget fremheve behovet for en
68 organisasjonsmodell som legger til rette for medvirkning, engasjement og demokrati ved DnU. Dette
69 er viktige mål i seg selv for virksomheten ved et universitet. Som en uavhengig forskningsinstitusjon
70 er det avgjørende at studenter og ansatte deltar i en kontinuerlig diskusjon om samfunnsoppdrag,
71 strategivalg og virkemidler ved DnU. Kun på denne måten vil DnU kunne ivareta sin rolle som en
72 uavhengig kunnskapsinstitusjon i samfunnet på lang sikt.

73

74 ***Faglig organisering***

75 Studenttinget mener den faglige organiseringen av DnU må fokusere på muligheten for
76 medbestemmelse, demokrati og påvirkning for studenter og ansatte i de enkelte fagmiljøene og på
77 universitetet som helet. Organiseringen av forskning og undervisning må organiseres slik at det er
78 fagmiljøene selv som velger og bestemmer retningen og utviklingen. På denne måten vil det være
79 rom for en viss utvikling i retning og aktivitetstnivå for fakultetet i den retningen fagmiljøet selv ser er
80 fremtidsrettet.

81 Færre og større fakulteter med to styringsnivåer vil ha for stor avstand mellom det enkelte fagmiljø
82 og de reelle beslutninger. Alternativt kunne en i utstrakt grad opprettet tre styringsnivåer, men
83 Studenttinget ser ingen grunn til at det skal være effektivt eller i det hele tatt hensiktsmessig. For det
84 er viktig at de enkelte fagmiljøene (små fakultetene) er de som samhandler og diskuterer mot nivå 1.
85 For eksempel gjennom sentrale nemder slik som "studiemenda" på UMB i dag.

86 Studenttinget ser ingen spesiell grunn til at fakultetene trenger å være jevnstore enheter. Dette vil
87 være til hinder for en hensiktsmessig faglig organisering og til hinder for reduksjon og vekst i
88 størrelse i fremtiden. DnU må være et universitet som er dynamiske og tett på samfunnets behov for
89 kunnskap og studenter. Derfor må det legges opp til fleksibilitet og autonomi styrt ut fra av
90 fagmiljøet egne ønsker og ambisjoner. Selvfølgelig innen for dramma som universitetet legger
91 gjennom insentivsystemer i budsjettmodellen og eventuelle strategiske satsinger og tildelinger av
92 stipendiatstillinger og liknende.

93

94

95 Studenttinget frykter at en tre-fakultets-modell vil kunne bidra til en tilspisset budsjettkamp mellom
96 fakultetene, noe som i sin tur vil kunne heve terskelen for samarbeid om undervisning på tvers av

97 fakulteter og studieprogram. Så godt som alle UMBs studieprogram er tverrfaglige og dette er en del
98 av merkevaren ved studietilbudet per i dag. Vi opplever også at tverrfaglige kunnskaper er noe
99 arbeidslivet etterspør som en kvalitet ved UMB-kandidaten. Det vil være svært uheldig om DnU får
100 en organisasjons og budsjettmodell som motvirker tverrfaglighet.

101
102 Studenttinget vil fremheve *synlighet for det enkelte fagmiljø* som et viktig argument for en modell
103 med mange fakulteter og to nivåer. Dette har betydning for synlighet for den enkelte forsker og for
104 markedsføring av studier, og det sikrer studentene et "faglig hjem".

105
106 Med dette som utgangspunkt vil Studenttinget anbefale arbeidsgruppa å arbeide videre med
107 organisasjonsmodeller som innebærer to styringsnivå, og et tilstrekkelig antall fakulteter til å sikre
108 faglig ledelse og synlighet for det enkelte fagmiljø.

109 **Administrasjon**

110 Studenttinget mener det bør være et mål å bruke et minimum av ressurser til administrasjon ved
111 DnU. En tre-nivå-modell vil naturlig nok, sammenliknet med en modell med to styringsnivå, innebære
112 mer administrasjon og byråkrati. Studenttinget vil støtte arbeidsgruppas forslag om å organisere
113 store deler av de administrative oppgavene i en sentral enhet. Et eksempel på en arbeidsoppgave
114 som med fordel kan organiseres på denne måten er studieveiledningen. En sentral
115 studieveiledningsenhet vil sikre et likeverdig tilbud til studentene, uavhengig av prioriteringer ved
116 det enkelte fakultet. Det vil også bidra positivt til studieveiledernes arbeidsmiljø ved at de
117 organiseres i et kollegium/team sammen med andre studieveiledere.

118 **Ledelsesmodell**

119
120 Studenttinget støtter arbeidsgruppas forslag om en modell på nivå 1 med valgt rektor der rektor er
121 styreleder. De sentrale argumentene for valgt rektor er slik vi ser det behovet for faglig legitimitet og
122 en mer åpen og demokratisk rekrutteringsprosess. En ansatt rektor vil måtte bruke mye tid og energi
123 på å opparbeide seg en nødvendig legitimitet i organisasjonen, mens en valgt rektor vil inneha den
124 tillit og legitimitet som en valgprosess innebærer fra starten av rektorgjeringen. Videre ser
125 Studenttinget det som spesielt gledelig at arbeidsgruppa foreslår at rektor og prorektor velges i team
126 slik Studenttinget også foreslo i forkant av forrige rektorvalg ved UMB. Studenttinget støtter
127 forslaget om ansatte fakultetsledere.

128
129 Studenttinget støtter forslaget om å videreføre dagens ordning ved UMB med rådgivende organ for
130 studier og forskning, i tillegg til sentrale utvalg som er pålagt. Når det kommer til sammensetning av
131 de ulike nemnder, råd og utvalg vil Studenttinget ta til orde for at studentene skal være representert
132 med over 20 prosent av medlemmene i utvalg som er spesielt studentrelevante, herunder f.eks.
133 studienemnda og læringsmiljøutvalget. Videre anser Studenttinget det som en selvfølge at
134 studentene er representert i "dekanråd" (dagens instituttlederteam ved UMB) eller tilsvarende ved
135 DnU slik tilfelle er ved UMB i dag.

136 **Om overgangsperioden.**

137
138 Studenttinget støtter en organisasjonsform med felles organisering på nivå 1 mellom NVH og UMB
139 fra 1.1.2014 og med instituttene på UMB og NVH liggende i nivå 2. Alternativt med NVH som en egen
140 faglig enhet (som et fakultet) under det felles nivå 1. Altså ikke som to fakulteter, men som ni eller
141 tolv enheter.

142
143 Det vil være totalt feil å omorganisere UMBs institutter med mål for endring fra 2014.
144 Arbeidsgruppen har i for liten grad tatt hensyn til budsjettmodell, tap, gevinst og kostnader ved
145 omorganisering av fagmiljøer, bygningsmessige begrensinger og muligheter, samt noen helhetlig og

146 ønsket plan for konkret omorganisering. En slik prosess tar tid og må komme under fra i
147 organisasjonen etter klare ønsker.

148

149

150

151

152 Studenttinget NSO-Ås